

Verkennend Ecologisch Onderzoek

J.C. Hoogendoorlaan 3
Bodegraven

Colofon

Titel	Verkendend Ecologisch Onderzoek J.C. Hoogendoornlaan 3 Bodegraven
Status rapport	definitief
Projectnummer	23A111
Datum uitgave	september 2023
Samengesteld door	Quinn van Etten, adviseur Watersnip Advies Brigit van Dam, adviseur Watersnip Advies Jorian Eijkelboom, medewerker Watersnip Advies
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	Rombou Jufferenwal 30 Postbus 432 8000 AK, Zwolle
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. E. Lamberts

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

De inhoud van dit advies is met uiterste zorg samengesteld. Watersnip Advies sluit alle aansprakelijkheid uit voor enigerlei directe of indirecte schade, van welk aard dan ook, die onverhoopt zou kunnen voortvloeien uit of verband houdt met het gebruik van dit document.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
2	LOCATIEBESCHRIJVING	5
2.1	Huidige situatie.....	5
2.2	Plannen	5
3	TOETSINGSKADER.....	8
3.1	Europese richtlijnen	8
3.2	Landelijk natuurbeleid- en wetgeving	8
3.2.1	<i>Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)</i>	8
3.2.2	<i>Natuurnetwerk Nederland</i>	12
3.2.3	<i>Omgevingsvisie en interim Omgevingsverordening Provincie Zuid-Holland</i>	12
4	RESULTATEN ONDERZOEK	14
4.1	Methode.....	14
4.2	Flora	14
4.3	Fauna	15
4.3.1	<i>Vogels</i>	15
4.3.2	<i>Vissen</i>	17
4.3.3	<i>Amfibieën</i>	17
4.3.4	<i>Reptielen</i>	17
4.3.5	<i>Grondgebonden zoogdieren</i>	18
4.3.6	<i>Vleermuizen</i>	18
4.3.7	<i>Overige soorten</i>	18
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	20
5.1	Conclusies en aanbevelingen	20
5.2	Algemene Zorgplicht	21
6	BRONNEN.....	22
7	BIJLAGEN.....	23
7.1	Huidig bouwvlak	23
7.2	Beoogd Bouwvlak	24
	24

1 Inleiding

De familie Oostdam is voornemens het bestaande bouwvlak van hun grondgebonden agrarisch bedrijf uit te breiden. Met deze uitbreiding wordt het mogelijk de beoogde extensivering te realiseren.

Voor de bestemmingsplanprocedure dient een ecologisch onderzoek te worden uitgevoerd.

De initiatiefnemer van de voorgenomen plannen dient te verkennen of er mogelijk schadelijke gevolgen zijn voor beschermde natuurwaarden in het plangebied. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde soorten en beschermde gebieden.

Concreet betekent het dat nagegaan moet worden of:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Wet Natuurbescherming -Wnb).
- Er schade optreedt aan beschermde dieren en/of planten. Beschermde plantensoorten mogen niet vernietigd of beschadigd worden. Beschermde diersoorten mogen niet gedood, verwond of opzettelijk verontrust worden. Daarnaast mogen hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen niet beschadigd, vernield, uitgethaald, weggenomen of verstoord worden en mogen hun eieren niet vernietigd of vernield worden;
- Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (eveneens toetsing Wet Natuurbescherming);
- Er wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland aangetast worden (Toepassing Omgevingsbeleid provincie Zuid-Holland).

Om te onderzoeken of bovenstaande bepalingen overtreden of aangetast worden dient het plangebied onderzocht te worden. Dit gebeurt middels een bureaustudie en veldonderzoek naar de aanwezige flora en fauna. Het onderzoek wordt uitgevoerd door een deskundige op het gebied van ecologie.

In september 2023 hebben gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie verricht in het plangebied. Hierbij werd met name gelet op het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Daarnaast zijn de verschillende biotopen binnen het plangebied beoordeeld met betrekking tot potentieel voorkomende beschermde soorten.

Dit rapport geeft een overzicht van de voor het plangebied geldende natuurwetgeving, de aanwezigheid van beschermde gebieden in de nabije omgeving en de aanwezige en verwachte flora en fauna in het plangebied. Vervolgens wordt aangegeven of er bij het realiseren van de voorgenomen plannen schade verwacht wordt aan beschermde soorten. Met het oog op de algemene zorgplicht, die geldt voor alle planten- en diersoorten, worden waar mogelijk maatregelen beschreven, gericht op het voorkómen van schade. In het samenvattende schema op de volgende pagina wordt aangegeven of er overtreding plaatsvindt aan beschermde planten- en diersoorten en beschermde gebieden. Tevens worden enige aanbevelingen gedaan t.b.v. de zorg voor de biodiversiteit.

Conclusies en aanbevelingen

In onderstaand schema volgt een opsomming van de conclusies en aanbevelingen uit hoofdstuk 5. Daarin wordt aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen gevolgen zijn voor beschermde natuurgebieden of verbodsbepalingen worden overtreden.

Natuurgebieden H.3	Gevolgen
Natura2000 §3.2.1	
- Habitattypen	De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Nieuwkoopse Plassen & De Haeck) met stikstofgevoelige habitattypen is ca. 2680 meter. Gezien de omvang van voorgenomen uitbreiding en de afstand tot het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is het nodig een stikstofdepositieberekening uit te laten voeren.
- Soorten	Nee
NNN-gebieden §3.2.2	Nee
Omgevingsvisie/verordening §3.2.3	Ja. Voorgenomen uitbreiding van het bouwvlak en bedrijfsuitbreiding t.b.v. extensivering zal leiden tot een afname van het areaal belangrijk weidevogelgebied. Deze afname dient gecompenseerd te worden.

Soortgroep H.4	Overtreding verbodsbepalingen
Algemeen §4.3.3 en 4.3.5	Voor de beschermde soorten, Bastaardkikker, Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander, Bunzing, Egel, Haas, Huispitsmuis, Konijn, Wezel en Woelrat, geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet Natuurbescherming door de provincie Zuid-Holland. Er hoeft voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dient voor deze soorten de algemene zorgplicht in acht genomen te worden.
Flora §4.2	Nee
Jaarrond beschermde nesten §4.3.1	Nee
Vissen §4.3.2	Nee
Reptielen §4.3.4	Nee
Zoogdieren §4.3.5	Nee
Vleermuizen §4.3.6	Nee
Overige soorten §4.3.7	Nee

Soortgroep H.4	Overtreding verbodsbepalingen, aanvullende maatregelen vereist
Vogels §4.3.1	Nee. Indien bomen en struiken verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de Wet natuurbescherming wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. De Wnb hanteert echter geen standaardperiode voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren. Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.
Amfibieën §4.3.3	Ja. Er is aanvullend onderzoek nodig naar de aanwezigheid van de Rugstreeppad in het plangebied.

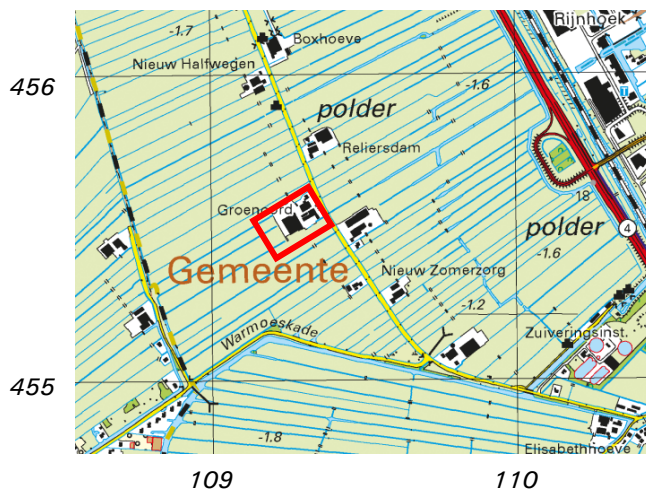
2 Locatiebeschrijving

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in het kilometervak met de Amersfoortse coördinaten: 109,455.

Het bedrijf van melkveehouderij Oostdam is gelegen in de Binnenpolder te Bodegraven aan de J.C. Hoogendoornlaan. Het plangebied bestaat uit weiland en een tweetal te dempen sloten. Het plangebied is omringd door weilanden welke zijn afgescheiden met sloten.

Op het huidige bouwvlak staan twee woningen, een jongveestal, een hooitas, koeienstal, serrestal en een werktuigenberging. Daarnaast bevinden zich op het huidige bouwvlak een drietal schuren en een drietal sleufsilos, waarvan 1 sleufsilos buiten het huidige bouwvlak valt (zie bijlage 7.1).

Figuur 1: Het plangebied (rode contour)

2.2 Plannen

De familie Oostdam is voornemens het bestaande bouwvlak van hun grondgebonden agrarisch bedrijf uit te breiden. Voor deze uitbreiding is het plan opgevat om twee achterliggende sloten gedeeltelijk te dempen over een lengte van 50 meter, hiervoor zal nieuw water worden gerealiseerd aan de zuidoostzijde van de bedrijfswoning naast een kleine boomgaard (zie figuur 2). Met deze uitbreiding wordt het mogelijk de beoogde extensivering te realiseren. De voorgenomen uitbreiding bestaat uit: de bouw van één loods (35x40 meter), vier nieuwe sleufsilos en mogelijk twee windmolens (15 meter hoogte) (zie bijlage 7.2). In voorgenomen plannen worden geen bomen gekapt.

Figuur 2: Te dempen sloten (rode contour) nieuw te realiseren water (blauwe contour) Bron: Rombou

Figuur 3: Impressie plangebied vanuit zuidoosten gezien

Figuur 4: Impressie plangebied vanuit het noorden gezien

Figuur 5 t/m 7: Impressie materiaal opslag

Figuur 8: Impressie omgeving plangebied gezien vanuit het westen

Figuur 9: Te dempen sloot 1

Figuur 10: Te dempen sloot 2

Figuur 11: Te behouden sloot grenzend aan nieuw te realiseren loods

Figuur 12: Beoogde locatie te realiseren watercompensatie

Figuur 13: Beoogde locatie te realiseren watercompensatie

3 Toetsingskader

3.1 Europese richtlijnen

Binnen de Europese Unie vormen de Natura 2000-gebieden een netwerk van beschermde natuur. Het doel van deze gebieden is het behoud van de biodiversiteit in Europa. Het beschermen van kwetsbare planten en dieren en hun leefgebieden is hierbij het uitgangspunt. De richtlijnen zijn in Europa uitgewerkt in de Vogel- en Habitatrichtlijn. In de Nederlandse wetgeving zijn deze geïmplementeerd in de Wet Natuurbescherming. Deze wet is van kracht geworden op 1 januari 2017.

3.2 Landelijk natuurbeleid- en wetgeving

3.2.1 Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)

In de Wet Natuurbescherming zijn per 1 januari 2017 drie wetten opgenomen, te weten de *Natuurbeschermingswet*, *Flora- en faunawet* en *Boswet*.

Natura 2000-gebieden

In Nederland zijn gebieden aangewezen als speciale beschermingszones. Deze gebieden vallen onder de Vogelrichtlijn en/of de Habitatrichtlijn en worden aangeduid als Natura 2000-gebieden. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd. Per provincie is het college van Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen. Tevens heeft de provincie de bevoegdheid om bijzondere landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen, mits deze niet reeds onder een Natura 2000-gebied vallen.

Activiteiten die mogelijk negatieve gevolgen hebben voor de kwaliteit van de natuurlijke habitats, of die habitats van soorten kunnen verslechteren of een significant verstoring effect zouden kunnen hebben op aangewezen soorten binnen een gebied, zijn vergunningsplichtig.

Stikstofdepositie

Sinds 2015 werkte de overheid met het Programma Aanpak Stikstof (PAS) aan minder stikstof in de natuur. In mei 2019 heeft de Raad van State geoordeeld dat dit programma niet meer gebruikt mag worden. In Provincie Zuid-Holland is afhankelijk van de omvang van het initiatief een stikstofdepositieberekening nodig.

Per 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering van kracht geworden. Hierin worden resultaatverplichtingen voor stikstofreductie genoemd voor 2025, 2030 en 2035. In deze wet gold een bouwvrijstelling. Deze gold voor bouw-, aanleg- en sloopactiviteiten. In november 2022 heeft de Raad van State uitspraak gedaan betreffende de vrijstelling van de bouwfase. Deze vrijstelling voldoet niet aan het Europese Natuurbeschermingsrecht. In projecten dient zowel de bouwfase als de gebruiksfase berekend te worden. Aan de hand van het 'Stroomschema beoordeling WABO-aanvragen bouw voor nieuwe initiatieven met stikstofdepositie' kan bepaald worden of de berekening voor het betreffende initiatief noodzakelijk is.

Soorten

De soortenbescherming is bedoeld om in het wild levende planten- en diersoorten te beschermen als er werkzaamheden plaatsvinden in en rond het leefgebied van een soort. In de Wet Natuurbescherming worden drie beschermingsregimes onderscheiden; Europees

beschermde soorten vallen onder beschermingsregimes soorten 'Vogelrichtlijn (Wnb-vrl) en beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn' (Wnb-hrl) en nationaal beschermde soorten vallen onder beschermingsregime 'andere soorten' (Wnb- andere soorten).

Werkzaamheden die schade kunnen veroorzaken aan soorten zijn, o.a.; (ver)bouwen, slopen, of wegen aanleggen, water dempen en graven. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkomen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen.

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, is het mogelijk te werken met een goedgekeurde gedragscode die toepasbaar is voor de geplande activiteiten en de aangetroffen soorten. Indien dit niet het geval is en er schade ontstaat aan beschermde soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd. Ontheffingen worden aangevraagd bij de provincie. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen.

Het tijdig integreren van ecologische maatregelen in het plan kan een ontheffingsaanvraag mogelijk voorkomen. Hierbij gaat het om het consolideren van het leefgebied van populaties. Deze maatregelen dienen voorafgaande aan de werkzaamheden uitgevoerd te worden om zo de functionaliteit van het plangebied voor de beschermde soort(en) ten allen tijden te behouden. Het gaat daarbij dus om het voorkómen van schade (zie figuur 14). Deze ecologische maatregelen dienen opgesteld te worden door of in samenwerking met een ter zake kundige.

Figuur 14: Stappenplan onderzoek Wet natuurbescherming (Bron: www.regelink.net)

In het kader van de Wet natuurbescherming zijn alle vogels beschermd. Tijdens het broedseizoen zijn de nesten van alle vogels beschermd en mogen niet verontrust worden. Nesten van sommige vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten onderscheidt de Wnb vijf categorieën: nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (1), nesten van koloniebroeders die jaarlijks dezelfde vaste broedplaats hebben (2), nesten van vogels die niet in kolonie broeden maar wel jaarlijks dezelfde vaste broedplek hebben (3), nesten van vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest (4) en ten slotte nesten van vogels die geneigd zijn terug te keren naar de broedplek van het vorige jaar, maar wel flexibel genoeg zijn om zich elders te vestigen indien nodig (5). De nesten van de vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd. De nesten van de soorten in categorie (5) zijn jaarrond beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn of als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Algemene zorgplicht (artikel 1.11)

Voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten, of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Houtopstanden, hout en houtproducten

Het is verboden om een houtopstand buiten de grenzen van de bebouwde kom geheel of gedeeltelijk te kappen, zonder hier voorafgaande aan de werkzaamheden melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Indien er houtopstand gekapt moet worden geldt er een herplantplicht.

Let wel, hakhoutbeheer geldt als bestendig beheer. Het gaat om kappen ter verwijdering op korte of langere termijn.

Toetsing Wet Natuurbescherming 2017

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied of bijzondere provinciale natuurgebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ('Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' met stikstofgevoelige habitattypen bevindt zich op ca. 2680 meter ten noordoosten van het plangebied. Natura 2000-gebied 'Broekvelden-Vettenbroek & Polder Stein' bevindt zich op ca. 3320 meter ten zuidoosten van het plangebied.

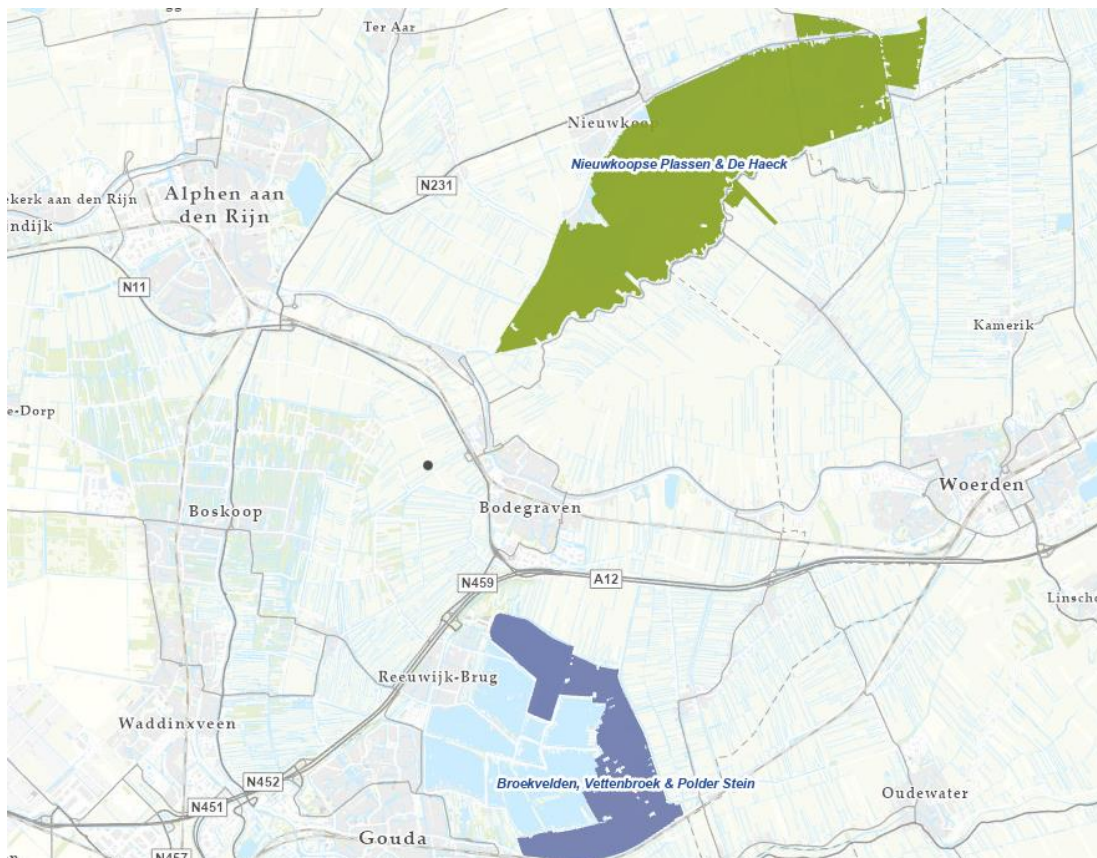
Doelsoorten van het Natura2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' zijn: Noordse woelmuis, Bittervoorn, Gestreepte waterroofkever, Groenknolorchis, Kleine modderkruiper, Meervleermuis, Platte schijfhoren, Rivierdonderpad, Zeggekorfslak, Grote zilverreiger, Kolgans, Krakeend, Purperreiger, Rietzanger, Roerdomp, Smient, Snor, Zwarte stern en Zwartkopmeeuw.

Doelsoorten van het Natura2000-gebied 'Broekvelden-Vettenbroek & Polder Stein' zijn: Bittervoorn, Kleine modderkruiper, Platte schijfhoren, Kleine Zwaan, Krakeend, Slobeend en Smient.

Een deel van deze doelsoorten komt uitsluitend voor binnen desbetreffende Natura 2000-gebieden. Andere soorten, zoals Smient, Krakeend, Grote zilverreiger en Kolgans foerageren ook in de ruimere omgeving van het Natura 2000-gebied. De weilanden in de ruimere

omgeving van het plangebied (voornamelijk oostelijk gedeelte van de Binnenpolder) worden in de wintermaanden gebruikt als foerageergebied door Smient, Kolgans en Grote zilverreiger. De weilanden achter het plangebied zelf worden door voornoemde soorten echter slechts zeer sporadisch (hierbij gaat het om kleine aantallen) gebruikt als foerageergebied in de wintermaanden (Waarneming.nl, z.d.).

Negatieve effecten op de doelsoorten van de Natura 2000-gebieden zijn niet aan de orde.

Figuur 15: Ligging plangebied (zwarte stip) t.o.v. Natura2000-gebieden

Stikstofdepositie

Het initiatief betreft het gedeeltelijk dempen en aanleggen van een nieuwe sloot t.b.v. de bouw van één loods (35x40 meter), vier nieuwe sleufsilos en twee windmolens (15 meter hoogte). De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Nieuwkoopse Plassen & De Haeck) met stikstofgevoelige habitattypen is ca. 2680 meter. Gezien de omvang van voorgenomen uitbreiding en de afstand tot het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is het nodig een stikstofdepositieberekening uit te laten voeren.

Houtopstanden

Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Er is geen sprake van het kappen van houtopstanden. De herplantplicht in het kader van de Wet Natuurbescherming is daarom niet aan de orde.

Een uitgebreide beschrijving van de flora en fauna binnen het plangebied is te vinden in hoofdstuk 4.

3.2.2 *Natuurnetwerk Nederland*

Het Natuurnetwerk Nederland, in de wet benoemd als de (voormalige) Ecologische Hoofdstructuur (EHS), is een netwerk van natuurgebieden in Nederland om de biodiversiteit te behouden en te versterken. Via dit netwerk kunnen planten en dieren zich verspreiden, waardoor de kans op uitsterven of inteelt verkleind wordt. De NNN bestaat uit:

- Natura 2000 gebieden;
- bestaande natuurgebieden, zoals de Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, die beheerd worden volgens agrarisch natuurbeheer en;
- grote wateren, zoals meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en Waddenzee.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan van 1990, en via de planologische kernbeslissing Nota Ruimte van de voormalige Ministeries van VROM, LNV, V&W en EZ (2006) voortgezet in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, opgesteld door het Ministerie van I&M (2012). In 1995 werden de doelsoorten en natuurdoeltypen gedefinieerd, die in 2000 werden doorgevoerd in de provinciale plannen. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de uitvoering van de NNN.

De natuur in de NNN is beschermd middels een 'nee, tenzij'-regime. Binnen de NNN zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken. Eventuele schade moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd en/of gecompenseerd.

Toetsing Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied maakt geen deel uit van een NNN-gebied (zie figuur 16). Ook zijn er geen bijzondere landschapselementen aanwezig in het plangebied. De ruimtelijke ingrepen die verband houden met de voorgenomen uitbreiding van het bouwvlak van J.C.

Hoogendoornlaan 3 te Bodegraven t.b.v. de voorgenomen bouw van één loods (35x40 meter), vier nieuwe sleufsilos en mogelijk twee windmolens (15 meter hoogte) zullen vanwege de ligging van het plangebied geen schade veroorzaken aan het NNN.

3.2.3 *Omgevingsvisie en interim Omgevingsverordening Provincie Zuid-Holland*

Op 1 april 2019 is het Omgevingsbeleid in werking getreden (geconsolideerd 1 april 2023). In het Omgevingsbeleid heeft de Provincie Zuid-Holland verschillende beleidsplannen voor de fysieke leefomgeving samengebracht. De voorheen fungerende Visie ruimte en mobiliteit (VRM) is ook opgenomen in het Omgevingsbeleid. Met dit nieuwe beleid heeft de provincie voorgesorteerd op de Omgevingswet die 1 januari 2024 in werking treedt.

Het Omgevingsbeleid bestaat uit de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening.

In het nieuwe Omgevingsbeleid zet de provincie in op een betere relatie tussen stad en land. En ook is het doel een betere samenhang tussen de verschillende functies binnen de groene ruimte, zoals landbouw, natuur, recreatie, water en cultuurhistorie te realiseren. Er moet een samenhangend stelsel komen van de verschillende groene ruimtes en de stad, de zogenoemde groenblauwe structuur. Bescherming van natuurgebieden en het Natuurnetwerk Nederland zijn hiervan belangrijke onderdelen.

Het ontwikkelen van nieuwe plannen kan inbreuk maken op te beschermen waarden in het landschap. In sommige gevallen is het noodzakelijk dat er compensatie plaatsvindt als er specifieke natuur-, recreatie- of landschapswaarden verloren gaan. GS heeft hiervoor in mei 2013 de beleidsregel compensatiebeginsel natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013 vastgesteld. Deze beleidsregel is opgenomen in de Omgevingsverordening.

In deze beleidsregel is voor een aantal gebieden compensatie noodzakelijk bij het verlies van ecologische waarden. Dit zijn;

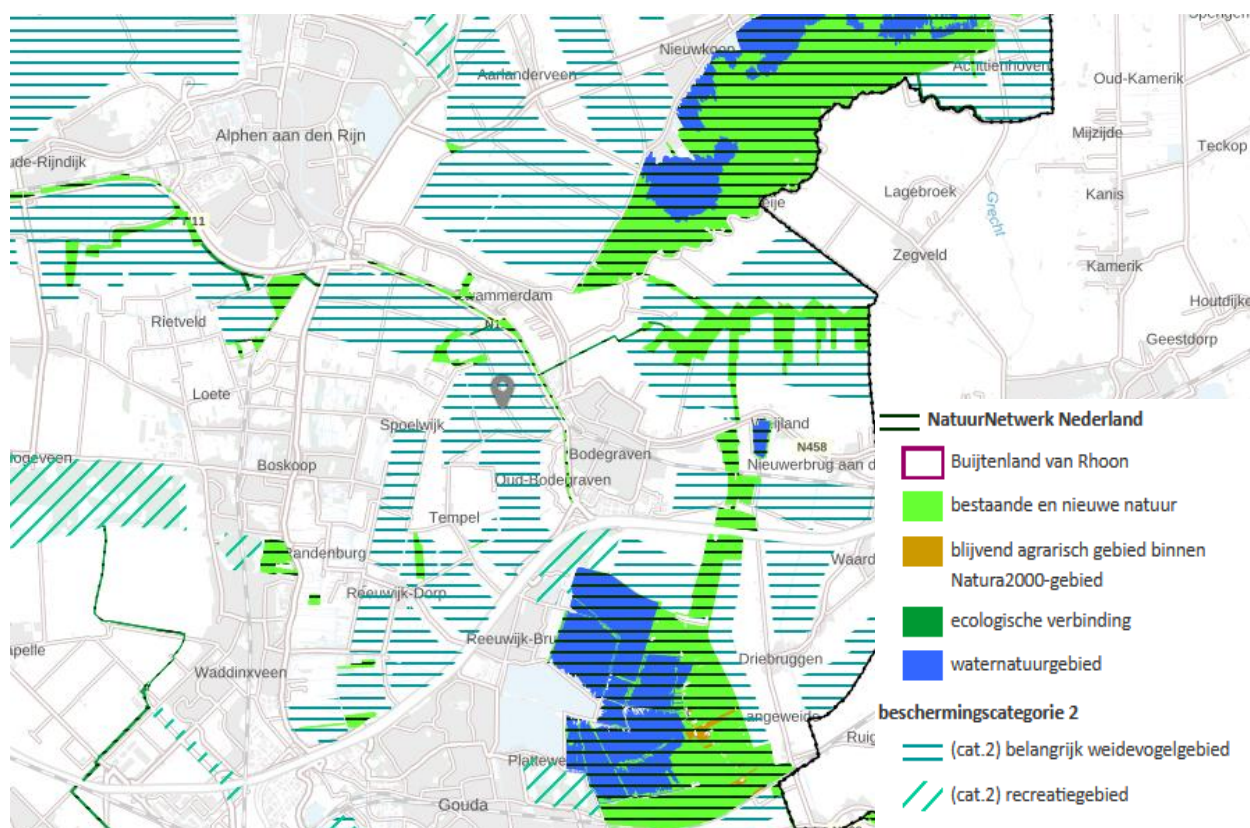
- het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS);
- de belangrijke weidevogelgebieden;
- de recreatiegebieden om de stad;
- strategische reservering natuur;
- de karakteristieke landschapselementen.

Biotopten voor Rode lijstsoorten zijn niet langer compensatie plichtig.

Toetsing Omgevingsvisie en Omgevingsverordening en Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland

Bovenstaande elementen zijn in en rond het plangebied in de directe omgeving aanwezig (zie figuur 16). Het plangebied bevindt zich in een belangrijk weidevogelgebied.

Voorgenomen uitbreiding van het bouwvlak en bedrijfsuitbreiding t.b.v. extensivering zal leiden tot een afname van het areaal belangrijk weidevogelgebied. Er dient voor deze afname gecompenseerd te worden.

Figuur 16: Ligging NNN-gebieden en belangrijk weidevogelgebied t.o.v. het plangebied (grijze pointer) (bron: www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl)

4 Resultaten onderzoek

4.1 Methode

Voordat begonnen is met het verkennend veldonderzoek, is een korte, grondige bureaustudie uitgevoerd, waarbij diverse internetsites, relevante artikelen en verspreidingskaarten (o.a. RAVON) zijn geraadpleegd, om te bepalen welke beschermde planten- en diersoorten in het plangebied zouden kunnen voorkomen. Soorten die op een afstand van 0 tot 1 km zijn waargenomen, worden in dit rapport behandeld. Indien relevant worden soorten op een afstand van 1 tot 5 km ook genoemd. De bureaustudie dient ertoe een meer gerichte, effectieve en efficiënte veldinventarisatie te kunnen uitvoeren.

Op 11 september 2023 heeft een gekwalificeerde medewerker van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie gedaan in het plangebied. Tevens is een indicierend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen.

4.2 Flora

Her plangebied bestaat grotendeels uit soortenarm grasland, wat wordt gedomineerd door Engels raaigras. Aan de slootkanten bestaat de vegetatie uit soorten zoals: Liesgras, Fioringras, Ridderzuring, Grote vossenstaart, Gestreepte witbol, Waterpeper. Grote brandnetel, Akkerdistel en Pitrus. Op enkele locaties langs de sloten staan een aantal pollen Gele lis en groeit in lage bedekking Geknikte vossenstaart.

De sloten in het plangebied zijn vrij voedselrijk en zijn regelmatig bedekt met een dikke krooslaag. Aangetroffen drijvende watervegetatie: Veenwortel, Klein kroos, Bultkroos, Veelwortellig kroos, Puntkroos en Dwergkroos. Aangetroffen ondergedoken watervegetatie: Grof hoornblad en Smalle waterpest. De aangetroffen ondergedoken watervegetatie wordt voor een groot gedeelte van het jaar beschaduwd door een dik kroosdek.

Er zijn binnen het plangebied geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Uit de bureaustudie (NDFF) blijkt dat er geen beschermde plantensoorten voorkomen in de directe omgeving van het plangebied (0-1 km). Beschermde plantensoorten worden daarom niet verwacht binnen het plangebied.

Figuur 17&18: Watervegetatie met Puntkroos, Grof hoornblad, Smalle waterpest en Klein kroos

4.3 Fauna

4.3.1 Vogels

Tijdens de inventarisatie zijn verschillende algemene vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied, zoals Gele kwikstaart, Witte kwikstaart, Huismus, Boerenzwaluw, Bruine kiekendief, Wilde eend, Krakeend, Kleine mantelmeeuw, Kokmeeuw, Meerkoet, Waterhoen en een overvliegende Zeearend. Alle vogels zijn beschermd in het kader van de Wet Natuurbescherming. De nesten van alle vogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd en mogen niet opzettelijk verontrust worden. Er zijn geen broedende vogels aangetroffen, omdat de inventarisatie buiten het broedseizoen is uitgevoerd.

Broedvogels categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd)

Huisemus en Gierzwaluw

Nesten van de Gierzwaluw en de Huismus zijn jaarrond beschermd. Deze soorten maken hun nesten bijvoorbeeld onder dakpannen van schuren en woningen. In het plangebied komen huismussen voor, deze broeden in de twee woningen. Aangetroffen huismussen maken gebruik van de hagen, heggen en bomen rondom de woningen als schuilplaatsen. Gierzwaluwen zijn niet waargenomen tijdens het veldbezoek, deze zijn inmiddels al weggetrokken naar hun overwinteringsgebieden. De aanwezigheid van gierzwaluwen binnen het plangebied wordt overigens niet verwacht. Gierzwaluwen zijn koloniebroeders die de voorkeur geven aan steden of dorpen. Langs de J.C. Hoogendoornlaan zijn alleen waarnemingen gedaan van overvliegende of jagende gierzwaluwen boven het grasland. Er zijn in het geheel geen waarnemingen bekend van in de bebouwing nestelende gierzwaluwen langs de gehele J.C. Hoogendoornlaan. Nestelende gierzwaluwen worden dan ook niet verwacht in de omgeving van het plangebied.

Voorgenomen werkzaamheden hebben geen betrekking op de woningen of het aanwezig groen binnen het bouwvlak. Vanwege de geruime afstand tot het leefgebied van de Huismus rondom de woningen zullen de voorgenomen werkzaamheden niet leiden tot meer dan normale verstoring. Dit aangezien er normaliter al sprake is van veel rijbewegingen binnen het plangebied door landbouwvoertuigen.

Roofvogels, Uilen en andere habitat kritische soorten

Soorten als roofvogels (Boomvalk, Buizerd, Havik, Sperwer, Slechtvalk en Wespandief) of soorten met grote nesten op grote hoogte, zoals Ooievaar en Roek zijn door het kleinschalige- en urbane karakter van het plangebied uit te sluiten. Voor deze soorten is geen geschikt functioneel leefgebied aanwezig.

Uilen als Ransuil en Kerkuil zijn in de (wijdere) omgeving van het plangebied waargenomen. Door het open karakter (veenweide) en de afwezigheid van mogelijke roestbomen of jachtposten kan worden uitgesloten dat het plangebied essentieel onderdeel uitmaakt van het leefgebied van deze soorten. Ook zijn er voorzover bekend geen nestmanden of uilenkasten aanwezig in de bomen of de bebouwing binnen het bouwvlak.

In de omgeving van het plangebied zijn de Grote Gele Kwikstaart en de Steenuil waargenomen (0-1 km). Waarnemingen van de Grote gele kwikstaart betreffen voornamelijk overvliegende vogels of foeragerende vogels in de trektijd of winterperiode. Voor de Grote gele kwikstaart is geen geschikt leefgebied aanwezig in het plangebied of de direct omgeving, stromend water ontbreekt. De Steenuil komt noordelijker aan de J.C.

Hoogendoornlaan voor (ca. 800 meter), hier zijn op een aantal locaties nestkasten opgehangen die bijna jaarlijks bezet zijn. Het plangebied kan incidenteel gebruikt worden door de Steenuil als foerageergebied. In de omgeving is er echter genoeg foerageergebied van een vergelijkbare kwaliteit aanwezig. Schade aan of verlies van functioneel leefgebied van de Steenuil is dan ook niet aan de orde.

Broedvogels categorie 5 (nesten in sommige gevallen jaarrond beschermd)

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals eksters en zwarte kraaien. Voor de vogelsoorten in deze categorie geldt een jaarronde nestbescherming enkel bij ecologisch zwaarwegende redenen (categorie 5 broedvogelsoorten). Uit verspreidingsgegevens van de NDFF blijkt dat er in de afgelopen vijf jaar binnen enkele kilometers van het plangebied verschillende broedvogelsoorten waargenomen binnen categorie 5. Het gaat hierbij om soorten die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid van minimaal eenzelfde kwaliteit hebben. In het plangebied staan geen bomen of struiken, in de directe omgeving op het bouwvlak worden geen bomen gekapt of struiken verwijderd. Er zijn geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de huidige en eventueel toekomstige aanwezige nesten van bovengenoemde soorten binnen het plangebied een jaarrond beschermd status zouden moeten hebben. Het werken buiten het broedseizoen is voldoende om overtreding van de Wet natuurbescherming voor broedvogels uit categorie 5 te voorkomen.

Overige broedvogels

De schuren en opstallen kunnen nestgelegenheden bieden aan algemene broedvogelsoorten zoals Turkse tortel, Witte kwikstaart en Kauw. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn grotendeels te voorkomen door buiten het broedseizoen te werken.

Figuur 19: Witte kwikstaart in serrestal

4.3.2 Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat er geen binnen de Wnb zwaar beschermde vissoorten zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek op 11 september 2023 is er met een Ravon net geschept. Hierbij is er per onderzochte sloot aan iedere slootzijde om de vijf (5) meter steekproefsgewijs geschept. Er zijn geen vissen gevangen tijdens het veldbezoek. Er zijn echter wel meerder springende vissen waargenomen, waarschijnlijk waren dit voorns.

Op basis van de geraadpleegde verspreidingskaarten worden binnen het plangebied of in de directe omgeving geen andere beschermde vissoorten verwacht.

4.3.3 Amfibieën

Tijdens de veldinventarisatie zijn enkele bastaardkikkers waargenomen. Uit de bureaustudie blijkt dat Bastaardkikker, Bruine kikker, Meerkikker, Gewone pad en Kleine watersalamander (allen Wnb-andere soorten) voorkomen in de directe omgeving van het plangebied (0-1 km). Voor deze soorten geldt in het kader van de Wet Natuurbescherming een algemene vrijstelling in de provincie Zuid-Holland.

Rugstreepad (Wnb-hrl/ Rode lijst status 'gevoelig')

Uit de bureaustudie blijkt dat de Rugstreepad in de omgeving van het plangebied voorkomt (0-1 km). Er zijn meerdere waarnemingen gedaan van kooractiviteiten in de directe omgeving van het plangebied (waarneming.nl, z.d.). In het plangebied is een geschikte combinatie van biotopen aanwezig (zomer-, voortplantings- én winterverblijfplaatsen). Er zijn rommelhoekjes aanwezig, plekken langs slootkanten waar water kan stagneren t.b.v. voortplanting en de slootkanten kunnen dienst doen als foerageergebied.

Er is aanvullend onderzoek nodig naar de aanwezigheid van de Rugstreepad in het plangebied.

Op basis van de geraadpleegde verspreidingskaarten worden binnen het plangebied geen andere beschermde amfibieën verwacht.

4.3.4 Reptielen

Tijdens de inventarisatie zijn geen beschermde reptielen aangetroffen.

Ringslang (Wnb-andere soorten / Rode lijst status 'kwetsbaar')

Uit de bureaustudie blijkt dat de Ringslang voorkomt in de ruimere omgeving van het plangebied (1-5 km). De Ringslang is een watergebonden soort. Deze soort heeft rijk begroeide oevers nodig om in te jagen en om zich te kunnen verschuilen. Voor de voortplanting maakt deze soort gebruik van compacte broeihopen van takken, stro en bladeren. In het plangebied zelf zijn geen hopen organisch materiaal (bijv. snoeirestanten) aangetroffen welke kunnen dienen als verblijfplaats voor ringslangen. De aanwezigheid van de Ringslang binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

Op basis van de bureaustudie worden binnen het plangebied geen andere beschermde reptielen verwacht.

4.3.5 *Grondgebonden zoogdieren*

Uit de bureaustudie blijkt dat er meerdere beschermde zoogdieren voorkomen in de omgeving van het plangebied, namelijk Aardmuis, Bunzing, Dwergmuis, Egel, Haas, Hermelijn, Huisspitsmuis, Konijn, Ree, Veldmuis, Vos en Wezel (0-1 km). Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet Natuurbescherming in de provincie Zuid-Holland.

Er is binnen het plangebied (intensief gebruikt agrarisch gebied) geen geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde zoogdieren. Deze worden hier derhalve niet verwacht.

4.3.6 *Vleermuizen*

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld in deze rapportage. Alle vleermuizen die voorkomen in Nederland zijn beschermd (Wnb-hrl).

Uit de bureaustudie blijkt dat er verschillende beschermde vleermuissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied, zoals Gewone dwergvleermuis, Gewone grootvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis en Watervleermuis (0-1 km), Baardvleermuis en Kleine dwergvleermuis (1-5 km).

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Er zal geen bebouwing worden gesloopt binnen voorgenomen plannen. De nieuw te realiseren bebouwing wordt niet in de directe omgeving van mogelijk geschikte bebouwing voor vleermuizen (de twee woningen) gerealiseerd. Mogelijke verstoring van gebouwbewonende vleermuizen door geluid of trilling is niet aan de orde.

Boombewonende vleermuissoorten

Binnen voorgenomen plannen worden geen bomen gekapt of struiken verwijderd. Voorgenomen werkzaamheden bevinden zich buiten de invloedssfeer (ca. 100 meter afstand) van mogelijk voor vleermuizen geschikte bomen. Schade aan of verstoring van boombewonende vleermuizen is niet aan de orde.

Foerageergebieden en vliegroutes

In de wijdere omgeving van het plangebied staan meerdere bomen, het plangebied zelf bestaat uit weiland en een tweetal ondiepe sloten. Hier zullen vleermuizen foerageren. Foerageergebied is alleen beschermd indien het van groot belang is voor de functionaliteit van de verblijfplaatsen van de soorten. Doordat er voldoende alternatieven aanwezig zijn in de directe omgeving van het plangebied zullen er geen foerageergebieden of vliegroutes van groot belang verloren gaan. Voorgenomen werkzaamheden hebben geen invloed op vliegroutes of foerageergebieden.

4.3.7 *Overige soorten*

Uit de bureaustudie blijkt dat de Groene glazenmaker en de Platte schijfhoren in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen.

Groene glazenmaker (Wnb-hrl/Rode lijst status 'bedreigd') (0-1 km)

De Groene glazenmaker is voor zijn voortplanting afhankelijk van de waterplant Krabbenscheer. Krabbenscheer is niet aanwezig in de twee sloten die gedeeltelijk gedempt worden in voorgenomen plannen. De aanwezigheid van de Groene glazenmaker binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

Platte schijfhoren (Wnb-hrl/Rode lijst status 'kwetsbaar') (1-5 km)

De Platte schijfhoren komt voor in zoete, heldere en schone wateren met een rijke begroeiing. Vaak in draadalg-vegetaties. Ook in andere vegetaties, zoals in wateren met Krabbenscheer. Daarnaast soms op de wortels van o.a. Lisdodde en vergelijkbare oeversgebonden planten. De soort leeft niet in verontreinigd of brak water. De kans op het voorkomen van de Platte schijfhoren is klein wanneer deze planten of ondergedoken planten volledig afwezig zijn. Het leefgebied van deze soort omvat vrijwel uitsluitend stilstaande of zeer zwakstromende wateren (Stichting Anemoon, 2023).

De Platte schijfhoren is niet aangetroffen tijdens het veldbezoek op 11 september 2023. Tijdens dit veldbezoek is per onderzochte sloot aan iedere slootzijde om de vijf (5) meter steekproefsgewijs geschept met een Ravon net. Tijdens het scheppen zijn er meerdere Gewone schijfhorens aangetroffen, enkele tientallen Gewone poelslakken, vier posthoornslakken, meerdere grote diepslakken. Dit zijn algemeen voorkomende soorten in sloten in het veenweidegebied. Daarnaast zijn geen waarnemingen bekend van de Platte schijfhoren in de directe omgeving van het plangebied, ondanks dat er toch een meetpunt aanwezig is in de directe omgeving (langs de Warmoeskade) waar waterfauna wordt gemonitord (zie waarneming.nl).

De watergangen in het plangebied bieden géén geschikt habitat voor de platte schijfhoren. De sloten waarvan gedeeltelijke dempen is voorgenomen (zie figuur 2) bevinden zich in de directe omgeving van de stallen. Daarnaast worden omliggende percelen meermaals per jaar bemest met drijfmest. Uitspoeling van drijfmest naar de sloten direct achter het bedrijf maakt dat er sprake is van een (zeer) sterk eutrofe sloten. Ondanks dat er op sommige locaties in de twee onderzochte sloten watervegetatie aanwezig zijn deze in warme periodes met een dikke krooslaag bedekt. De aanwezigheid van de Platte schijfhoren in de twee gedeeltelijk te dempen sloten kan worden uitgesloten.

Op basis van biotoopkenmerken worden geen andere overige beschermde soorten verwacht binnen het plangebied of in de directe omgeving hiervan.

Figuur 20: Gewone schijfhoren

Figuur 21: Waterroofkever *Graphoderus cinereus*

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk volgt een opsomming van de conclusies en aanbevelingen. Daarin wordt aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen gevolgen zijn voor beschermde natuurgebieden of verbodsbepalingen worden overtreden.

In de onderste tabel staan de soortgroepen die aanvullende maatregelen vereisen.

5.1 Conclusies en aanbevelingen

Natuurgebieden H.3	Gevolgen
Natura2000 §3.2.1	
- Habitattypen	De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Nieuwkoopse Plassen & De Haeck) met stikstofgevoelige habitattypen is ca. 2680 meter. Gezien de omvang van voorgenomen uitbreiding en de afstand tot het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is het nodig een stikstofdepositieberekening uit te laten voeren.
- Soorten	Nee
NNN-gebieden §3.2.2	Nee
Omgevingsvisie/verordening §3.2.3	Ja. Voorgenomen uitbreiding van het bouwvlak en bedrijfsuitbreiding t.b.v. extensivering zal leiden tot een afname van het areaal belangrijk weidevogelgebied. Deze afname dient gecompenseerd te worden.

Soortgroep H.4	Overtreding verbodsbepalingen
Algemeen §4.3.3 en 4.3.5	Voor de beschermde soorten, Bastaardkikker, Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander, Bunzing, Egel, Haas, Huisspitsmuis, Konijn, Wezel en Woelrat, geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet Natuurbescherming door de provincie Zuid-Holland. Er hoeft voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dient voor deze soorten de algemene zorgplicht in acht genomen te worden.
Flora §4.2	Nee
Jaarrond beschermde nesten §4.3.1	Nee
Vissen §4.3.2	Nee
Reptielen §4.3.4	Nee
Zoogdieren §4.3.5	Nee
Vleermuizen §4.3.6	Nee
Overige soorten §4.3.7	Nee

Soortgroep H.4	Overtreding verbodsbepalingen, aanvullende maatregelen vereist
Vogels §4.3.1	Nee. Indien bomen en struiken verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de Wet natuurbescherming wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. De Wnb hanteert echter geen standaardperiode voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren. Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.
Amfibieën §4.3.3	Ja. Er is aanvullend onderzoek nodig naar de aanwezigheid van de Rugstreeppad in het plangebied.

5.2 Algemene Zorgplicht

Voor planten- en diersoorten geldt in het kader van de Wet Natuurbescherming de algemene zorgplicht (artikel 1.11). Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Voorgenomen werkzaamheden (het gedeeltelijk dempen van twee sloten (zie figuur 2) hebben directe invloed op het leefgebied van mogelijk aanwezige algemeen voorkomende vissoorten en amfibieën. Als de sloten gedeeltelijk gedempt worden, wordt aanbevolen dit in één specifieke richting te doen. Mogelijk aanwezige algemeen voorkomende vissoorten en amfibieën hebben op deze manier ruimte om te ontsnappen.

In het kader van de zorgplicht dienen maatregelen genomen te worden om mogelijk optredende schade aan algemeen voorkomende vissoorten en amfibieën zoveel mogelijk te voorkomen en te beperken. Deze maatregelen kunnen bijvoorbeeld worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.

Natuur-inclusief bouwen

De initiatiefnemer heeft de intentie om het huidig bouwvlak uit te breiden t.b.v. extensivering, op dit nieuwe bouwvlak wil men vier nieuwe sleufsilos en een nieuwe loods te realiseren. Daarnaast is het voornemen om de sloten die gedeeltelijk gedempt worden in voorgenomen plannen te compenseren d.m.v. een nieuw aan te leggen sloot (zie figuur 12&13).

Het is nodig natuur-inclusief te bouwen met het oog op de biodiversiteit en in dit kader een aantal gewenste voorzieningen te integreren voor Huismus, Huiszwaluw, Boerenzwaluw, Witte kwikstaart, Turkse tortel en andere boerenerfvogels.

Dit kan worden gerealiseerd door het ophangen van (kunst) nestkasten of het vrijhouden van ruimtes in schuren, loodsen en stallen.

Enkele aanbieders van (kunst) nestkasten zijn Faunaprojecten.nl, Veldshop.nl, Vivarapro.nl. Tips en verhalen voor natuur-inclusief bouwen zijn te vinden op www.bouwnatuurinclusief.nl

Wat betreft verlichting wordt geadviseerd om amberkleurige Led-verlichting te plaatsen die voornamelijk naar beneden gericht is. Dit om verstoring door licht voor incidenteel in de omgeving van het plangebied foeragerende uilen of vleermuizen te vermijden.

Watercompensatie

Aanbevolen wordt om nieuw aan te leggen water ter compensatie van de gedeeltelijk te dempen sloten op een zo landschapsgetrouwe wijze te realiseren. Daarnaast wordt aanbevolen om in te zetten op het ontwikkelen van een bloemrijke en vegetatierijke oeverzone van nieuw te realiseren water. Hiermee kan nieuw aan te leggen water een belangrijke functie voor zowel flora- als fauna gaan vervullen.

6 Bronnen

Geraadpleegde literatuur

1. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, *Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)*, dec 2015
2. Ecologica, *Wet natuurbescherming, samenvatting wijzigingen natuurwetgeving*, 5 november 2018
3. Ministerie van Landbouw, natuurbeheer en voedselkwaliteit, *Rode Lijsten*, Den Haag, 2004
4. Norren, E. van, J. Dekker en H. Limpens, 2020. *Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. Rapport 2019.026. Zoogdierverseniging, Nijmegen
5. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus en Zoogdierverseniging, *Vleermuisprotocol 2021*, januari 2021
6. Provincie Zuid-Holland, *Omgevingsvisie, Omgevingsbeleid Zuid-Holland*, geconsolideerd vanaf 1 april 2023
7. Provincie Zuid-Holland, *Omgevingsverordening Zuid-Holland*, geconsolideerd vanaf 1 april 2023
8. Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid, *Stroomschema beoordeling WABO-aanvragen woningbouw voor nieuwe initiatieven met stikstofdepositie, versie 7.1* 13 december 2022.
9. '© NDFD - quickscanhulp.nl, 5 september 2023
10. Stichting Anemoon, *Platte schijfhoren*, 2023. Geraadpleegd op 13 september 2023, van: <https://www.anemoon.org/beheer/bewaar/soorten/id/826/platte%20schijfhoren>

Geraadpleegde internetsites:

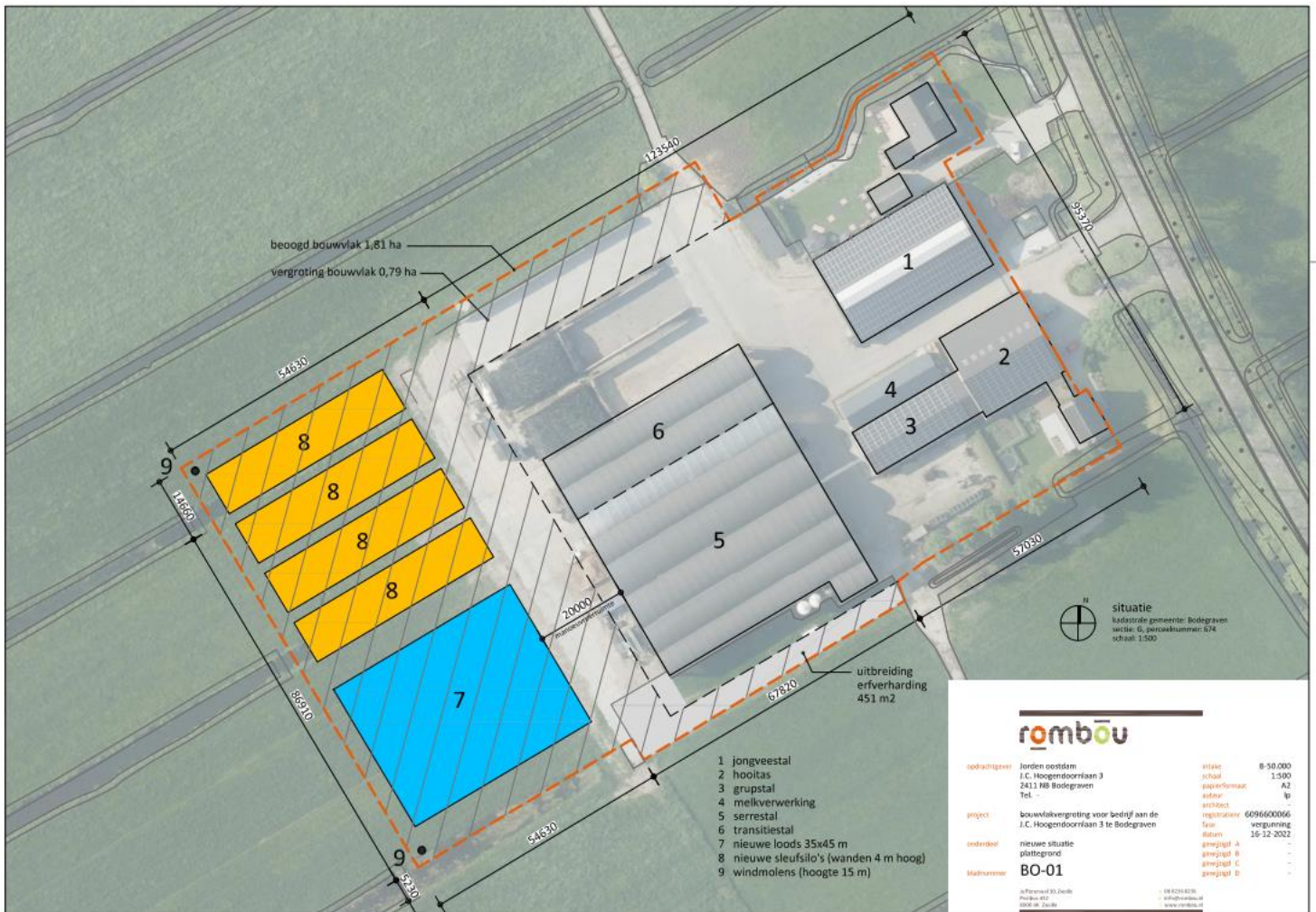
11. topokaartnederland.nl/
12. www.rijksoverheid.nl
13. www.bij12.nl
14. www.regelink.net
15. www.ravon.nl
16. www.vleermuis.net
17. www.zuid-holland.nl
18. www.zoogdierverseniging.nl
19. www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/omgevingsbeleid/
20. www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html
21. www.waarneming.nl

7 Bijlagen

7.1 Huidig bouwvlak

7.2 Beoogd Bouwvlak

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

Watersnip v.o.f.

's-Gravenbroekseweg 154

2811 GK Reeuwijk

KvK 76653862

+ 31 (0)182-395460

www.watersnipadvies.info

advies@watersnip.info

